

Trauma focused Art therapy: Shaping connections in explicit and implicit memory

Trauma gerichte beeldende therapie: Het vormen van connecties in het expliciete en impliciete geheugen

Lianne Pronk

Memory plays a crucial role in understanding trauma symptoms and trauma treatment. Remembering, reliving or avoiding the memories of atrocities are sometimes lively elements that people who suffer from post-traumatic stress disorder (PTSD) have to cope with. In recent decades, neurological research suggests that clients with PTSD experience these symptoms more as sensory sensations than explanatory verbal memories. With this in mind, this presentation starts with a brief summary of the work of prominent trauma specialists, like Bessel van der Kolk and Peter Levine, regarding the influence of trauma on the explicit and implicit memory systems in our brain. In trauma, explicit memory is the conscious, declarative and episodic memory like intrusive thoughts, images, and flashbacks. Implicit memory is the more unconscious, emotional and procedural side of trauma recollection like breathing, blood circulation and instinctive fight/flight responses. In connection with these assumptions, the ways in which art therapy can contribute to trauma processing will be explained. With different treatment methods, art therapy offers the exceptional possibility to work with both memory systems. For example, the explicit memory is addressed in exposure methods where the focus lies on drawing the trauma narrative. Sensorimotor art therapy interventions as guided drawing and work at the clayfield are methods that focus on the implicit memory. In this intervention the emphasis lies more on the sensory awareness and motor impulses in working with art material to strengthen the self-regulation of the body, safety and physical control.

In the presentation several case examples will be presented to give greater insight into the different trauma focused art therapy treatment methods and to focus even more on the expected effective elements. The aim is to start a dialogue about the distinctive working mechanisms. Where lies the exceptional power of art interventions in shaping and reshaping trauma memory?

Trauma gerichte beeldende therapie: Het vormen van connecties in het expliciete en impliciete geheugen.

Het geheugen speelt een cruciale rol in het begrijpen van trauma symptomen en traumabehandeling. Herinneren, herbeleven of het vermijden van de herinneringen aan traumatische gebeurtenissen zijn soms levendige elementen waar personen met een Post Traumatische Stress Stoornis (PTSS) mee te maken krijgen. De laatste decennia wordt vanuit neurowetenschappelijk onderzoek steeds duidelijker dat cliënten met PTSS de herbeleving van emoties meer als lichamelijke en zintuigelijk sensaties ervaren dan als verklarende verbale herinneringen. Vanuit dit vertrekpunt wordt in deze lezing een beknopt overzicht gegeven van de manier waarop trauma invloed heeft op ons expliciete en impliciete geheugen. Het gedachtegoed van traumaspecialisten als Bessel van der Kolk en Peter Levine worden hierbij als leidraad gebruikt. Bij trauma is het expliciete geheugen het meer bewuste, declaratieve en episodische geheugen zoals opdringerige gedachten, beelden en flashbacks. Het impliciete geheugen is de meer emotionele en procedurele kant van het geheugen zoals de ademhaling, bloedsomloop en instinctieve vecht- en vlucht reacties. In relatie tot deze veronderstellingen wordt de manier waarop beeldende therapie kan bijdragen aan het verwerkingsproces uitgelegd. Beeldende therapie biedt de uitzonderlijke mogelijkheid om middels verschillende behandelmethodieken in te spelen op beide geheugensystemen. Het expliciete geheugen wordt bijvoorbeeld specifiek aangesproken in exposure methodes die de focus leggen op het uittekenen van het traumaverhaal. Het impliciete geheugen wordt meer aangesproken middels sensorimotor art therapy interventies zoals Guided Drawing en Work at the Clayfield. In deze interventies ligt

de nadruk meer op zintuigelijke gewaarwording en bewegingsimpulsen in het beeldend werk om het gevoel van veiligheid, fysieke controle en zelfregulatie van het lichaam te vergroten. Aan de hand van verschillende praktijkvoorbeelden worden de verschillende trauma gerichte beeldende werkwijzen verder inzichtelijk gemaakt. Er zal hierbij nog specifiekere worden ingezoomd op de mogelijke effectieve elementen om zo een dialoog op gang te brengen over de onderscheidende werkingsmechanismen. Waar ligt de uitzonderlijke kracht van beeldende interventies in het vormgeven en het hernieuwd vorm geven van traumatische herinneringen?

Biography

Lianne Pronk is an art therapist (BA) and MA in Arts and Culture. She has specialized in trauma focused art therapy and has expertise in the representation of trauma in the visual arts. As art therapist she works at an expertise centre for trauma treatment and combines different narrative and body focused elements in her trauma focused practice. At NHL-Stenden University for Applied Sciences she works as lecturer/researcher at the Department of Expressive therapies and is chair of the workgroup for complex trauma within the Dutch association of art therapists.

Recent publications and conference presentations

Publications

Pronk, L. (2019). Drawing Exposure: an intensive trauma treatment protocol by means of art therapy. *Tijdschrift voor vaktherapie* 15(3), 20-28.

Pronk, L. (expected early 2021) Sensorimotor art therapy: a body focussed trauma informed art therapy. *Tijdschrift voor vaktherapie*.

Presentation

2012: Lecture: Art and the brain. Symposium 'Expressive therapies on the move' at Stenden University of Applied Sciences.